

Natuurtoets

Ontwikkeling Kwadijkerpark fase 2 “Aanvullende beoordeling kap bomen”

Gemeente Purmerend

Rapport

01/287 AFO Advisering & Onderzoek

Titel en subtitel

Natuurtoets

Ontwikkeling Kwadijkerpark fase 2
"Aanvullende beoordeling kap bomen"

Gemeente Purmerend

Auteur(s)

drs. A. H. Swaan

Opdrachtnemer

AFO Advisering & Flora- en faunaOnderzoek
Limmerweg 46
1935 AM Egmond-Binnen

www.afo-onderzoek.nl

e-mail: info@afo-onderzoek.nl

Opdrachtgever(s):

Bam Infraconsult BV
Postbus 63
2800 AB Gouda
www.bam.nl

Datum publicatie: januari 2017

© **AFO Advisering & Flora- en fauna Onderzoek**, 2017

Niets uit deze rapportage mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van AFO en de opdrachtgever openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, websites etc..

Natuurtoets

Ontwikkeling Kwadijkerpark fase 2 “Aanvullende beoordeling kap bomen”

Gemeente Purmerend

Rapportage: A. H. Swaan

AFO Advisering & Flora - faunaOnderzoek
Rapport 01/287

Egmond-Binnen, 2017

Inhoudsopgave:

1	SAMENVATTING	3
2	INLEIDING	4
3	ONDERZOEKSGBIED: GLOBALE BESCHRIJVING	5
4	INGREEP: KAPLOCATIES	6
5	ONDERZOEK (BESCHERMDE) NATUURWAARDEN TE KAPPEN BOMEN	8
5.1	ALGEMEEN	8
5.2	RESULTATEN VELDBEZOEK	8
6	BESCHOUWING AANWEZIGE OF BESCHERMDE NATUURWAARDEN	13
6.1	CONCLUSIE BESCHERMDE NATUURWAARDEN	14
7	LITERATUUR	15

1 Samenvatting

- Op het terrein van de Prinsenstichting Kwadijkerpark werden enkele groenzones onderzocht waar kap dient plaats te vinden, dit ten behoeve van fase 2 van de ontwikkeling van het gebied. Het terrein is in de periode 2007 – 2010 reeds uitgebreid onderzocht op aanwezige natuurwaarden. Een nieuw aanvullend onderzoek werd gelet op het tijdbestek tussen dit onderzoek en de uitvoering van fase 2 - het westelijk deel - noodzakelijk geacht.
- De zones waarin kap zal plaatsvinden werden onderzocht op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen, roestplaatsen en/of nesten van roofvogels en uilen.
- Zoals eerder in de planontwikkeling werd opgenomen, en reeds ten uitvoer gebracht in het oostelijk deel van het gebied, zal langs het projectgebied een groene randzone gespaard worden. Daarmee blijft functionaliteit van het gebied, onder meer voor vleermuizen behouden (foerageergebied & migratieroute).
- Er werden twee bomen aangetroffen die voor vleermuizen een potentiële verblijfplaats vormen. Beide bomen staan net buiten de zone waar kap strikt noodzakelijk is. Deze bomen dienen te allen tijde gespaard te worden bij de voorgenomen kapwerkzaamheden.
- Er werden nog twee bomen binnen de te kappen zones aangetroffen waar zich holten of spleten in bevonden. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen wordt hier niet verwacht maar om verder risico op schade aan deze soortgroep - en daarmee overtreding van de Natuurwet - verder te beperken, wordt het noodzakelijk geacht de bomen voor de kap met een zogeheten boomcamera nader te onderzoeken. Mocht uit dit onderzoek toch naar voren komen dat de holten geschikt zijn als verblijfplaats, dan dienen deze bomen eveneens gespaard te worden, en dient gebruik door vleermuizen nader te worden onderzocht.

2 Inleiding

In 2007 is er door AFO een quickscan natuurtoets verricht voor een geplande ruimtelijke ontwikkelingen op het terrein van de Prinsenstichting (Kwadijkpark), gelegen aan de noordzijde van Purmerend. Op basis van deze quickscan werd een gericht aanvullend veldonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten die op de planlocatie verwacht werden (AFO, 2008, 2010). Dit onderzoek richtte zich onder meer op het deel van de bomen dat als gevolg van de voorgenomen ruimtelijk ontwikkeling zou moeten worden gekapt.

In fase 1 van het project werd nadien het terrein aan de oostzijde ontwikkeld, waarbij naast de aanleg van nieuwe infrastructuur ook gebouwen werden geplaatst die nieuw onderkomens bieden voor de doelgroep van de Prinsenstichting; mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperkingen. Na de realisatie van een belangrijk deel van het oostelijke deelgebied stagneerde verdere ontwikkeling. Dit werd hoofdzakelijk veroorzaakt door de economisch neergang waardoor woningbouw in de particuliere sector, een belangrijk onderdeel van de planontwikkeling, stagneerde.

Recent zijn verder ontwikkelingen weer in een stroomversnelling geraakt en wordt fase 2 weer ter hand genomen, waarbij de westzijde van het terrein verder zal worden ingericht.

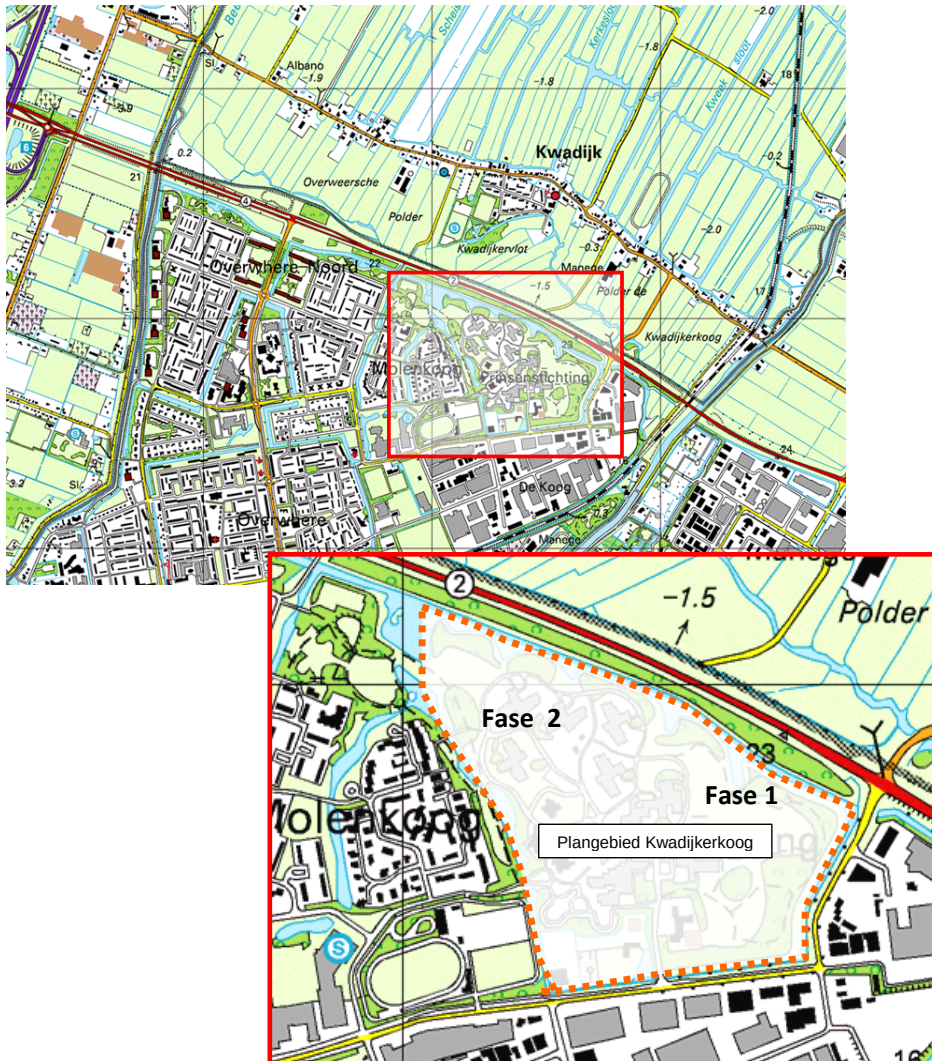
Een belangrijke stap in fase 2 is de realisatie van een gebouw aan de uiterste westzijde van het gebied, dat eveneens bestemd is als onderkomen voor de Prinsenstichting. Dit gebouw zal dienen als vervanging van de laagbouw die nu nog verspreid over het terrein aanwezig is. Daarnaast dient direct de belangrijkste infrastructuur voor het westelijk deel te worden gerealiseerd. Dit betreft onder andere de verder aanleg van een “randweg” langs de buitenzijde van het terrein.

Zowel voor de realisatie van het genoemde gebouw, als de aanleg van de randweg, is kap van bomen noodzakelijk.

Het voorliggende rapport, met een neerslag van het verrichte veldonderzoek, heeft als doel te beoordelen of met deze kap geen belangrijke en beschermde natuurwaarden verloren gaan, en het geeft adviezen in de vorm van preventieve maatregelen die schade aan beschermde soorten kan voorkomen.

3 Onderzoeksgebied: globale beschrijving

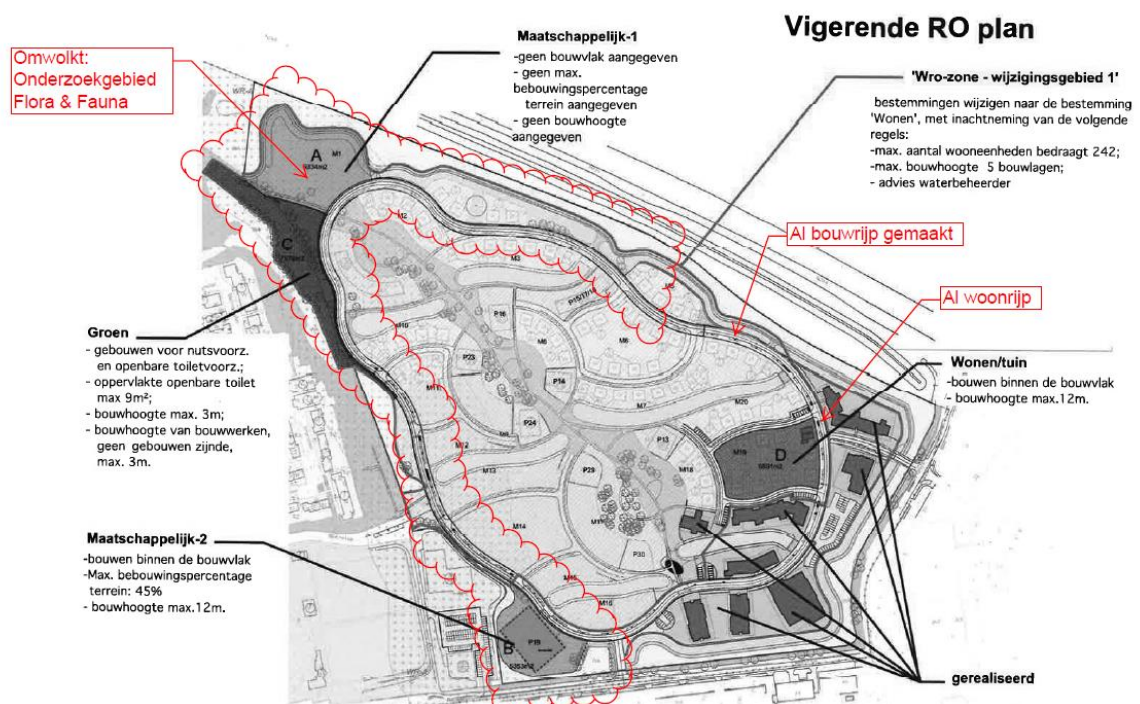
In de onderstaande figuur wordt de ligging van het plangebied en daarmee de globale ligging van de locatie waar kap zal plaatsvinden weergegeven.

Figuur 1 Ligging van de planlocatie; De rood gestippelde lijn geeft binnen de inzet de begrenzing aan van het gehele plangebied. De beoordeling kap bomen heeft betrekking op fase 2 van de ontwikkeling; gelegen in het westelijke deel van het plangebied. Bewerkte topografische kaart © 2016 Topografische Dienst Emmen (grid: kilometerhokken).

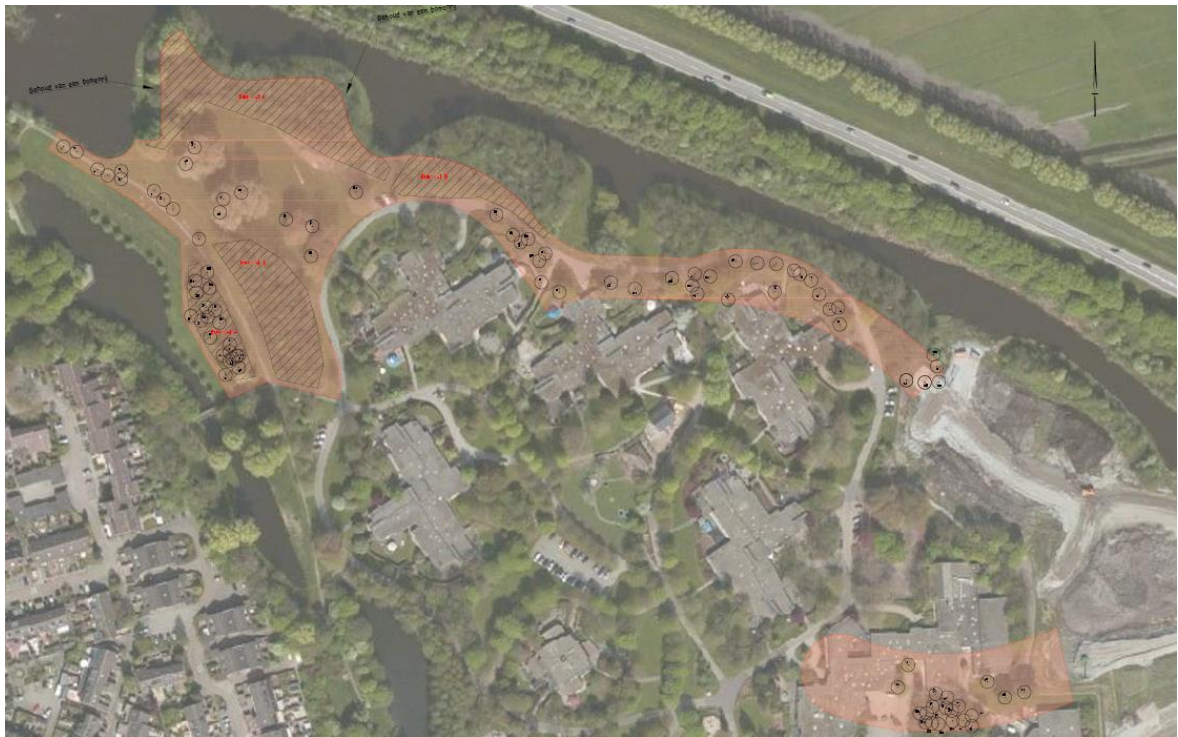
4 Ingreep: kaplocaties

In figuur 2 wordt een beeld gegeven van de voorgenomen en deels reeds gerealiseerde ontwikkeling op het terrein. Voor de kap van de bomen zijn relevant de op deze kaart ingetekende randweg, en de plaatsing van een gebouw op locatie A, op het meest noordwestelijke deel van het plangebied. De donkere zone direct ten zuiden van locatie A dient een grotendeels groene bestemming te krijgen. Maar, omdat hier een kinderboerderij met voorzieningen gepland is, kan de bestaande bomenopstand niet in de huidige vorm gehandhaafd blijven. Verder wordt meer op het middendeel van het terrein een waterpartij gegraven waarvoor de hier aanwezige bomen dienen te worden gekapt. Het voornemen is de kap voor het broedseizoen 2017 te laten plaatsvinden.

Figuur 2 Globale inrichting van het westelijke deel van het plangebied (RO-plan 2015). Bron: Visser en Bouwman bv

In figuur 3 is een luchtfoto opgenomen waarop de zones waarbinnen kap zal gaan plaatsvinden meer in detail worden weergegeven. De bomen werden alvorens ze werden geïnspecteerd geïnventariseerd en op kaart ingetekend (Sweco, december 2016).

Figuur 3 De deels transparante oranje zones geven de locaties aan waar kap zal plaatsvinden. Bron: Bam Infra consult.

5 Onderzoek (beschermde) natuurwaarden te kappen bomen

5.1 Algemeen

Op 17 januari werden alle op kaart aangegeven bomen en opstanden onderzocht op de mogelijke aanwezigheid van beschermde natuurwaarden. Hiertoe werd met twee personen een bomenopstand doorlopen en visueel onderzocht (indien nodig met behulp van verrekijker). Waarbij met name de aanwezigheid van geschikte holten (vleermuizen) en de aanwezigheid van vogelnesten hierbij een belangrijk aandachtspunt vormde.

Op meerdere locaties staan bomen waarvan de stam en soms ook zijtakken begroeid zijn met Klimop. Dergelijke locaties kunnen verblijfplaatsen vormen voor bijvoorbeeld uilen die hier beschut kunnen rusten. Het is niet mogelijk om visueel geheel uit te sluiten dat er een roestplaats is. Om meer zekerheid te krijgen over mogelijke aanwezigheid is op deze locaties is onder deze bomen gezocht naar sporen (braakballen, uitwerpselen, veren) die kunnen wijzen op aanwezigheid van rustplaatsen van uilen en of ander roofvogels.

In de tekst van de volgende paragrafen verwijzen aanduidingen met letters en cijfers naar figuur 4. Foto's zijn toegevoegd om een of een globale indruk te krijgen van de locaties, of om een specifieke boom te tonen.

5.2 Resultaten veldbezoek

Figuur 4 Overzicht van de kaplocaties; de oranje transparante zones. De aanduidingen (letters en cijfers) worden gebruikt in de tekst.

Locatie A.

Meerdere eiken aanwezig zwaar begroeid met Klimop. Geen aanwijzingen die duiden op een roestplaats. Geen waarneembare holten.

Foto 1. Locatie A.

Locatie B

Ten behoeve van de randweg dient hier een smalle strook vrijgemaakt te worden. Aan beide zijden van de weg dienen hiervoor bomen gekapt te worden. Aan de noordzijde bevindt zich een aaneengesloten bomenopstand. Aan de zuidzijde, tevens ten zuiden van de bestaande weg staan veelal solitaire bomen of bomen in een enkele rij die de huidige weg begeleiden. Aanwezige soorten zijn Zomereik, Es en Gewone Esdoorn. Geen waarneembare holten, roestplaatsen of nesten aangetroffen. Vrijwel in het midden tussen de locatie-aanduidingen B en C (fig.4) bevindt zich aan de zuidzijde van de bestaande weg in een solitair staande boom een groot nest van een Ekster. Deze nesten zijn niet jaarrond beschermd maar wel in de broedtijd (vanaf ca. half maart).

Foto 2. Locatie B

Locatie C.

De zone waarbinnen kap zal plaatsvinden is eender aan locatie B. het betreft een smalle zone, in dit geval grotendeels aan de noordzijde van de bestaande weg gelegen.

Er werd één boom aangetroffen met een reeds lange tijd afgestorven splitsing van de hoofdstam (zie figuur 4, locatie-aanduiding 1). Het afgebroken restant heeft een onder andere een spechtenholte als toegang. De kans dat deze afsplitsing grotendeel hol is wordt groot geacht.

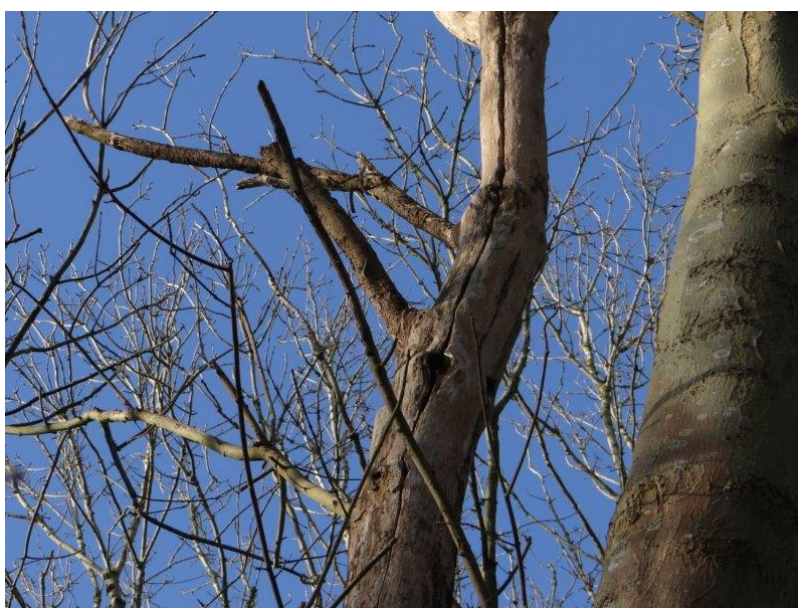

Foto 3. Tak/stam met holten op locatie C nr. 1.

Foto 4. Locatie C.

Locatie D.

De aaneengesloten boomopstand aan de noordzijde is divers van samenstelling o.a. Zwarte Els, Es Schietwilg. Van deze zone dient een breder deel te worden gekapt dan het geval is op de locaties C en B. Holten werden aangetroffen in een Schietwilg: locaties nr. 2 en nr. 3 (figuur 4). In het bestand bevindt zich een nest, hoogstwaarschijnlijk van een Zwarte Kraai.

Foto 5 Locatie D Een (dubbele) bomenrij grenzend aan het water zal gespaard worden.

Locatie E

Op het hier aanwezige grasveld staan enkele forse populieren (Gauwe Abeel). In één van deze bomen bevinden zich twee spechtenholten in afzonderlijke stamdelen; locatie nr 4. (figuur 4).

Foto 6. Locatie E.

Locatie F

Aan weerszijde van de bestaande weg is op deze locatie een smalle bomenopstand aanwezig. Het zijn beide gemengde opstanden met Els en Es en Esdoorn. Er werden geen boomholten, nesten of gevonden noch aanwijzingen gevonden voor vaste roestplaatsen van uilen.

Foto 7 Locatie F.

6 Beschouwing aanwezige of beschermde natuurwaarden

Op een viertal locaties (zie nummeraanduiding fig. 4) werden holten en of spleten in bomen aangetroffen. Holten kunnen relevant zijn in verband met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen die hiervan gebruikmaken als verblijfplaats. Niet iedere holte is geschikt als vleermuisverblijfplaats. De geschiktheid bijvoorbeeld van een recent door een specht gemaakte holte is in eerste instantie vrijwel nihil. Pas als de uitgehakte nestholte na vele jaren boven de ingang gaat inrotten, waardoor er ook aan de bovenzijde ruimte ontstaat, neemt de geschiktheid voor vleermuizen toe.

Locatie 1 De stam/tak heeft ooit als nestlocatie voor Grote Bonte Specht gediend. Er zijn twee ingangen zichtbaar. Mede omdat de tak grotendeels is afgestorven en de gaten vrij oud zijn, wordt de kans groot geacht dat de tak/stam grotendeels hol is. Hierdoor is deze locatie een potentieële verblijfplaats voor vleermuizen. De boom staat nabij de rand van de op kaart aangegeven kapzone. Mogelijk staat hij wel op een deel waar het talud nog aanwezig zal zijn als gevolg van de noodzakelijke ophoging van het terrein. Het advies is de boom in ieder geval niet te verwijderen

omdat zoals hiervoor beschreven dan een mogelijke aanwezige verblijfplaats van vleermuizen verloren zou kunnen gaan.

Locatie 2. Deze boom bevat enkele oude spechtenholten waarmee een potentiële vleermuisverblijfplaats niet kan worden uitgesloten. Ook deze boom staat nabij de grens van de randzone van de zone waar kap dient plaats te vinden. Tevens staat de boom in de groenzone waarvan reeds in 2008 is aangegeven dat deze zal worden gehandhaafd om grote nadelige gevolgen voor de natuurwaarden van het gebied te vermijden. Deze zone is ca. 12 meter breed en omvat meestal twee bomenrijen. Op het oostelijke deel van het terrein is een dergelijke zone reeds aanwezig. Deze “gespaarde” randzone kan onder meer van belang zijn voor vleermuizen. Waarbij zowel het belang als behoud van foerageergebied als het behoud van een potentiële migratieroute een belangrijke rol speelt.

Locatie 3 De stam van de hier aanwezige boom vertoont vele scheuren. Het is met een inspectie vanaf de grond niet goed mogelijk om te bepalen of er doorlopende holten zijn die potentiële vleermuisverblijfplaatsen zouden kunnen zijn. De boom staat in ieder geval in de zone waar kap zal plaatsvinden.

Locatie 4 Reeds in 2008 is één van deze holten waargenomen en in 2010 onderzocht met behulp van een zogeheten boomcamera. Zoals verwacht bij een recent gemaakte nestholte door een Grote Bonte Specht (2008 broedend) was de holte nauwelijks of niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Het is de vraag of na zes jaar de holte meer potentie heeft, zeer waarschijnlijk is deze tijd te kort. De tweede holte moet van latere datum zijn > 2010 en daarmee is de kans dat dit een geschikte verblijfplaats is voor vleermuis zeer klein. Op de takken van deze boom zeer nabij de “nieuwe” holte waren twee Halsbandparkieten aanwezig. De aanwezigheid lijkt niet geheel toevallig, waarschijnlijk vormt deze holte een broedlocatie voor deze soort. De aanwezigheid van Halsbandparkiet verkleint de kans op aanwezigheid van vleermuizen.

6.1 Conclusie beschermde natuurwaarden

De aangetroffen potentiële verblijfslocaties van vleermuizen vormen een belangrijk aandachtspunt bij de voorgenomen kap. De bomen op locatie 1 en 2 dienen te allen tijden gespaard te worden, tenzij middels een aanvullend onderzoek over meerder seizoenen is aangetoond dat er geen gebruik gemaakt van wordt door vleermuizen. Omdat deze bomen respectievelijk buiten het strikt noodzakelijke kapegebied en in de rond het projectgebied te handhaven groenstrook staan, hoeft dit geen belemmering te geven voor het project.

De bomen op locatie 3 en locatie 4 dienen voor de kap nader geïnspecteerd te worden met een camera om meer zekerheid te verkrijgen over de status van de holten. Bij het in 2008 en in 2010 verrichte vleermuisonderzoek werden geen aanwijzingen verkregen dat deze bomen dienst deden als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. Het onderzoek is enige tijd geleden verricht en daarmee zijn wijzigingen van de situatie niet uit te sluiten. In een recent verricht onderzoek (Regelink, 2014), waarbij de gehele gemeente Purmerend werd onderworpen aan een onderzoek naar onder andere vleermuizen, werd hier eveneens geen vleermuisverblijfplaats aangetroffen. Als aanwezigheid bij nader onderzoek wordt geconstateerd, of wordt verwacht, dan dienen deze bomen gespaard te worden. Voor boom nr 4 geldt dat dan minimaal ook een zone ten westen van deze boom richting het water gespaard moet worden. Nader onderzoek zal dan moeten uitwijzen of de boom daadwerkelijk door vleermuizen wordt gebruikt. Is dit het geval dan kan een ontheffing in het kader van de nieuwe Natuurwet noodzakelijk worden.

Tevens dient er rekening mee gehouden te worden dat de Halsbandparkiet reeds in of direct aan het eind van de wintermaanden (januari - februari) kan gaan broeden. Hoewel de soort als exoot geen bescherming geniet in de Natuurwetgeving is het wenselijk in het kader van de zorgplicht te voorkomen dat er gekapt wordt tijdens de aanwezigheid van jonge vogels. Mogelijk kunnen deze holten tijdig voor de parkieten worden afgesloten.

7 Literatuur

- AFO Advisering & Onderzoek, 2008. Natuurtoets: Project Kwadijkerpark, Rapport 01/159
- Regelink Ecologie & Landschap, 2015. Verspreidingsonderzoek beschermde flora en fauna Gemeente Purmerend. Rapport RA14001-01.